

Píseň: S324 - Šly z rána ke hrobu+ **modlitba;** **Čtení:** Mk 15, 42 - 16, 8

Milí přátelé,
minulý týden jsme procházeli jedním z nejobtížnějších témat Písma svatého a tak i života. Na základě biblické zvěsti o smrti Ježíše Krista jsme hovořili také o smrti obecně i z křesťanského pohledu. Dnes přidáme druhý základní pilíř křesťanské víry: k oběti Ježíše Krista přidáme jeho vzkříšení.

Na cestě k pohřbu

Nejprve však Ježíšův pohřeb. Nejde o záležitost banální, jak je často pohřeb v současné české společnosti vnímán. Natožpak o záležitost negativní. Tradice pohřbů je tak stará, jako lidstvo samo. Stejně jako k životu patří smrt, patří k smrti pohřeb. A tak rozloučení, uzavření jedné kapitoly života, aby se mohly otevřít další.

V Čechách bohužel i nadále často převládá podoba pohřbů z totalitního režimu (který padl již před skoro třiceti lety!): Hlavně se moc nezdržovat, moc o ničem nepřemýšlet a hlavně honem pryč z obřadní síně nebo od rakve. I v současnosti trvá mimocírkevní pohřeb kolem patnácti minut, plus čas strávený kondolencemi. To je zoufale málo. Není divu, že se lidé smrti bojí, vytlačují tuto skutečnost, nebo mají za to, jde o záležitost, kterou časem překonáme¹.

Jeden známý, který pracuje v pečovatelském domě dokonce dosvědčuje, že i dnes, když někdo odejde v tomto zařízení pro většinou velmi staré seniory, tak pozůstalí hledají, čí vina je odchod jejich blízkého člověka ve zhruba 3/4 případů...

Tak i Ježíšův pohřeb je důležitou záležitostí. Nejprve proto, že vůbec nějaký je. Ježíš zemřel jako nejhorší zločinec (proto ukřižováním) - takoví se nepohřbívají. Však i Josef z Arimatie si musel „dodat odvahy“, aby Piláta požádal o Ježíšovo tělo. Kralický

---

¹ Což jsou tvrzení dobře známá právě z doby minulého režimu, která zaznívala i na pohřbech - srv. např. Český bratr 11/2013, str. 13.

překlad říká, že Josef „vešel k Pilátovi směle“. Řecké slovo $\tau\omicron\lambda\mu\omega$ (tolmó) popisuje ve 3/4 významů odvahu „negativní“ - překonávající nebezpečí, strach, něčí očekávání, ba dokonce jako „nestoudnost“ či „drzost“. Pouze v 1/4 významů popisuje odvahu „pozitivní“ či „absolutní“ - ve smyslu odvahy nepocit'ující strach či obavy. Takřka vždy tedy popisuje odvahu překonávající očekávanou opozici. Tak jsou oba příklady výstižné, ačkoli sám bych se zde držel spíše ekumenického. Josef totiž riskoval, že bude spojen s Ježíšovým hnutím, a tak také vyslýchán nebo popraven.

Druhou pozitivní zprávou Ježíšova pohřbu je, že Kristus nebyl zdaleka tak opuštěn, jak si myslel, když umíral na kříži. Byli lidé, kteří i nadále očekávali Boží království (v. 43), souhlasili s Kristovým učením a věřili v něj. Stejně jako my, i Kristův pocit opuštěnosti nebyl zdaleka objektivní. Kristus nebyl opuštěn ani svým bohem ani nejbližšími - vždyť „zpovzdálí se dívaly ženy... které ho provázely“ (v. 40-41). Kristus tuto opuštěnost „jen“ prožíval a pocíťoval. Jak už to u lidí bývá. Hospodinem nejsme nikdy opuštěni. Ba dokonce, i když si to sami přejeme. Jediné „místo“ bez Boha je tzv. „peklo“, jež je definováno právě jako místo a čas bez vztahu s Hospodinem. Taková situace však na tomto světě nemůže nastat, může být pouze výsledkem Božího soudu. Tak milosrdný je Stvořitel světa!

I po své velice kruté a nespravedlivé popravě tedy měl Kristus své věrné. A nebylo jich málo - druhý dnešní oddíl mluví o několika ženách, které šly pomazat Kristovo tělo. A jedním z nich byl dokonce člen rady, ochotný riskovat svou pověst i místo v radě pohřbem „buřiče Ježíše“.

Pohřeb

Ježíšovo tělo bylo Josefovi bez problémů vydáno. Poté ho zabalil do nového plátna, a položil Ježíše do hrobu vytesaného ve skále.

Toto zabalení do plátna později nabere na důrazu s nalezením tzv. „Turínského plátna“, na kterém měla být otačena silueta Ježíšovy postavy. Jde samozřejmě o podvrh - Turínsk

plátno pochází z doby kolem roku 1325, jak to dokazuje nejen radiokarbonová metoda, nejen užité textilie a způsoby výroby, ale i fakt, že „obtisk těla“ je zcela nevěrohodný. Tělo zabalené do plátna by totiž vytvořilo obtisk zdeformovaný, nikoli „dokonalý“ jako je na této relikvii.

Ježíšovo uložení do hrobu ve skále ukazuje na Josefovou zámožnost i na úctu, jakou k Ježíšovi choval. Dovolit si takový hrob nemohl jen tak někdo - i hrob v zemi je záležitost nákladná. Písmu však jde o rozměr zejména teologický, jako vždy: Tělo uložené do hrobu ve skále, který je zakryt kamenem, kterým tři ženy nemají šanci pohnout, je tělo v podstatě neukradnutelné². Již od svého počátku byli totiž křesťané obviňováni z toho, že vzkříšení je jen podvod - učedníci Kristovo tělo prostě ukradli a vymysleli si báchorku o setkání s ním.

To je otázka, kterou si máme nechat líbit (jako každou), avšak je zcela irelevantní. Setkání se vzkříšeným zcela proměnilo jednání učedníků ze skrývajících se zoufalých vystrašenců v hrdé a odvážné hlasatele evangelia. A to není možné na základě lži a krádeže. O tom však více až u druhého dnešního oddílu.

Ženy, které se zpovzdálí dívaly na závěr Ježíšova života na kříži jsou ty samé ženy, které šly Ježíše pomazat. A také ty samé ženy (krom Salome), které se dívaly, kde je Ježíš položen. Tím ještě sílí role žen jakožto Ježíšových následovatelek - oproti naprosto zmizelým jedenácti povoláním učedníkům, kteří jakoby již pro evangelium neexistovali.

Verš 44. je pak dokladem, že Ježíš nebyl žádné odolné tělesné konstituce³: Pilát byl překvapen, že Ježíš je již po smrti. Krom této trochu obyčejné informace však je záměrem, jako vždy, záměr teologický: I Pilát doufal, že „se něco stane“. Že přijdou andělské zástupy nebo se rozevřou nebesa a ten zvláštní,

---

² Tento motiv pak ještě zdůrazní autor evangelia podle Matouše (Mt 27, 62-66).

³ Což je další doklad nepravosti Turínského plátna - muž do něj zabalený by byl svalnaté, sportovní postavy s cca 80 kg na cca 175-180 cm (což je také příliš vysoký člověk na dobu a oblast pozemského života Ježíše Krista). Takový by na kříži umíral minimálně den, pravděpodobně mnohem déle.

charismatický Ježíš bude zachráněn. Jeho krátké umírání překvapilo svou obyčejností.

Nejstarší evangelijní zvěst o vzkříšení

Tzv. Markovo evangelium je nejstarší evangelijní zvěstí o vzkříšení. Známe také starší - z epištol. Avšak je nápadné, že ani v Petrových dopisech nejsou žádná „svědectví“, jak je rády zdůrazňují letniční proudy. Přitom zrovna on by se mohl svým „zážitkem obrácení“ a „zážitkem setkání se Vzkříšeným“ chlubit jako žádný jiný.

Tak ani evangelijní podání neříkají, co vzkříšení je. Nebo jak proběhlo. To prostě nevíme. Slovem vzkříšení popisujeme přechod z jednoho způsobu života („pozemského“) do jiného („nebeského“?), přičemž o tom druhém nevíme nic⁴. Sousedím „setkání se vzkříšeným“ pak popisujeme tu událost, kterou původně evangelium podle Marka ani neobsahuje - Mk 16, 9-20. Totiž tu událost, která zcela převrátila život, postoj a situace apoštolů ze zoufalých a pronásledovaných chudáků, kteří o vše přišli, v hrdé, ale slušné a empatické, zvěstovatele Kristova evangelia. S kým a jak se setkali? Jak to vypadalo? Historický doklad nemáme. Máme „pouze“ vyznání v podobě evangelijního příběhu. A v podobě existence povelikonoční Kristovy církve.

I proto ženy jdou tak samozřejmě pečovat o zesnulého milovaného Mistra, že si ani nerozmyslely, jak se vůbec k jeho tělu dostanou (v. 3). Stačilo se přeci domluvit s Josefem z Arimatie či některými učedníky!

Ale jakmile přišly k hrobu, je vše vyřešeno za ně. Ještě nestihly ani „doložit“ svou důvěru a lásku ke Kristu činem, a kámen byl již odvalen. A byl velmi veliký (v. 4).

V hrobu pak uviděly mládence. Kristovo tělo tedy nemohlo být ukradeno - proč by tam jinak seděl jeho zloděj? Ženy se tohoto mládence oprávněně zděsily. Musel mít něco společného s Kristem, s odvalením onoho „velmi velikého kamene“ a ještě mu

---

⁴ Víme však mnohé o tom, co vzkříšení *není*: Nejde o resuscitaci, obnovení biologických funkcí, nejde o „vstání mrtvoly“ jako zombie atd.

nevadilo trávit čas v něčím hrobě. Já být na jejich místě, také by mě přepadla „hrůza a úžas“ a „utíkal bych od hrobu“ (v. 8). Užijme Božího daru empatie a vcitme se do nich - a pochopme, že bychom na jejich místě utíkali asi všichni. Ačkoli při pohledu zpět bychom rádi, kdyby se mládence rovnou vyptali na řadu věcí, které nás, povelikonoční církve, zajímají.

Mládenovo evangelium

Mládenec pak pronáší jednu ze základních zvěstí Písma svatého: „Nebojte se“. Jakoby jednou z nejsilnějších mocností, které člověku vládou, byl strach. Jakoby strach byl jednou z nejsilnějších mocností, které člověka zotročují.

„Neboj se“ slyšel Abraham (Gn 15, 1), vyhnaná Hagar (Gn 21, 17), Izák (Gn 26, 24), Ráchel (Gn 35, 17), Jákob (Gn 46, 3), Mojžíš (Nu 21, 34), Israel jako celek (Dt 1, 21 atd.). Hospodinovo „neboj se“ nalezneme mnohokrát u proroků malých i velkých (jen v knize Izajáš 11x), v mudrosloví (Př 3, 25), žalmech, v knihách královských... vlastně v každé knize SZ. Stejně každé podání evangelia (ačkoli Jan, pro sebe typicky, jinak než synoptikové). Stejně Skutky apoštolů i kniha Zjevení. Pouze epištoly toto vyjádření nezachycují. To je trochu škoda - Hospodinovo „neboj se“ je důležitější, mocnější a vlivnější než situační etika. Na druhou stranu asi chápeme - epištoly jsou dopisy psané do konkrétních situací sborů. Jak by si jejich pisatel mohl nárokovat Hospodinovu autoritu na toto mocné vyjádření?

Mládenecovo „nebojte se“ také ukazuje, co je podstatou vzkříšení: Poražení nejen smrti v Kristově oběti, ale také strachu - ze smrti, z utrpení atd. „Neboj se“ je hlavní zvěst Písma, nabídnutá každému člověku. Když se přidáme k Hospodinovi zástupů, není se čeho bát⁵.

Toto vítězství nad strachem však nezpůsobilo neexistenci strachu. Stejně jako Kristovo vítězství nad smrtí nezpůsobilo neexistenci smrti. Ale tomu, kdo věří Hospodinově nabídce a

---

⁵ Ne náhodou je jednou z nejoblíbenějších evangelických písní „Pán Bůh je síla má“ - EZ 182.

zaslíbení, nabízejí svobodu od těchto mocností, které se o nadvládu nad námi pokoušejí vždy znovu a znovu. Kdo věří Hospodinově zaslíbení a činům, vidí, jak bezmocný je strach, když mu nevěříme. Jak bezmocná je smrt, když se jí nebojíme.

Proto i ten mládenec v hrobě v Markově podání dodává: „Ten, kterého hledáte, byl vzkříšen, zde není. Ale řekněte učedníkům, že splní, co slíbil - jde před vámi do Galileje“. Hospodin své sliby plní. Vždycky. Kristus byl vzkříšen a dokonce již učedníky „předběhl“ na cestě do Galileje pohanů, odkud vyšel a kde strávil i působil většinu života. Vzkříšený nejde do Jeruzaléma, aby vmetl své vítězství do tváře Pilátovi nebo synedriu. Jde, aby se setkal s těmi, kteří v něj uvěřili.

Řecky se pak toto vzkříšení řekne prostě $\epsilon\gamma\epsilon\iota\rho\omega$ (egeiró), což znamená vstát, vzbudit, pozvednout. Původně tedy jde skutečně o „vstání z pozice ležmo do pozice na nohou“ - takový je základ teologicky přehlubokého pojmu „vzkříšení“.

Závěr

Na tomto místě zřejmě autor tohoto podání evangelia skončil, jak o tom hovoří také poznámka pod čarou. Možná překvapivě, avšak pochopitelně. Je na čtenáři, zda pochopil autorovu odpověď na otázku „kdo jen ten Ježíš je?“ Odpověď, která zazněla z úst centuriona (Mk 15, 39) i Božího posla (Mk 16, 6-7).

Zřejmě však buď jemu, nebo pozdější církvi, připadal takový závěr příliš náročný na pochopení: Navzdory tomu, že se ženy bály, nakonec nejen o svém setkání vyprávěly, ale Kristus se skutečně s učedníky setkal. To vše se však čtenář/posluchač musel domyslet sám. Tak bylo přidáno těch posledních jedenáct veršů, kterým se budeme věnovat příště.

K tématu vzkříšení: Kristus svou obětí přemohl smrt. Přemohl lidských hřích. Vykoupil nás v Božích očích, protože se plně přimkl k Boží vůli. Ale i to bylo pro Hospodina málo. Chtěl pro nás udělat ještě mnohem víc. Stejně jako pro Israelce, které vyvedl z otroctví.

Tak Hospodin přidal vzkříšení jako „třešinku na dortu“, jako nečekaný dárek jak pro Ježíše (asi musel být dost vyjukáný, když zjistil, že byl vzkříšen!), tak pro každého člověka. Byla nám darována svoboda nejen od hříchu a viny, ale také od smrti a strachu. Hospodin dal zřetelně najevo, že časný svět a život nejsou zdaleka to jediné, co jest. Že má připraveno své království pro každého, kdo v něj věří. A má ho připraveno dlouho před tím, než naše víra vůbec může přinést nějaké ovoce - stejně jako byl kámen od hrobu odvalen dávno před tím, než k němu přišly ty tři ženy.

Ovoce víry je „jen“ pro svět tady a teď. Je dobré a takřka nezbytné, má-li život jednotlivce i lidské společnosti k něčemu vypadat. Ale to vše je ovocem vzkříšení, nikoli jeho předpokladem.

Píseň: EZ182 - Pán Bůh je síla má + Modlitba Páně

Rozhovor

Příště: Mk 16, 9-20 + shrnutí celku evangelia

Možná tedy budeme už příště domlout nové téma!